

Укыту предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтижеләре

Сыйныф: 5-А

Атнага 2 сәгать

Барлыгы- 70 сәг.

Программа - Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбенең рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар). Төзүче – авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева., 2014 ел.

Дәреслек - Р.З.Хәйдәрова, Г.М. Ахметзянова “Татар теле”.Рус телендә төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек.Казан, “Татармультифильм” нәшрияты, 2014ел.

Программа: Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы. Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбенең рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар). Төзүче – авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р. Л. Малафеева, 2014 ел.

Программа Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче урта гомуми белем мәктәбе”нең 2018-2019 уку елына укыту планына нигезләнәп төзелде.

Укучыларның әзерлек дәрәжәсенә таләпләр

Рус мәктәбенең 5 нче сыйныфларында укучы рус телендә сөйләшүче балаларга татар теленнән белем бирүнең төп максаты – Федераль дәүләт стандарты таләпләрен тормышка ашыру белән бергә укучыларда лингвистик (тел), коммуникатив (аралашу), милли мәдәният өлкәсенә караган культурологик (мәдәниятчеллек) компетенцияләр булдыру.

Максатка ирешү өчен, түбәндәге бурычлар куела:

- укучыларның 1-4нче сыйныфларда үзләштергән белемнәрен һәм сөйләм күнекмәләрен камилләштерү;
- татар этикеты тәгъбирләрен кертәп, бирелгән ситуация буенча диалогик сөйләм оештырырга өйрәтү;
- программада күрсәтелгән лексик темалар буенча телдән яки язмача монологик сөйләм булдыруга ирешү;
- татар сөйләмен тыңлап аңларга күнектерү, текстларны аңлап уку күнекмәләрен үстерү;
- татар телендә сөйләмне фонетик,лексик,грамматик яктан дөрес төзүгә күнектерү;
- татар халкының фән, мәгариф, сәнгать, мәдәният өлкәсендәге казанышлары, күренекле шәхесләре белән таныштыруны дәвам итү;
- халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенә омтылыш тәрбияләү;
- укучыларның татар телен өйрәнүгә ихтыяжын арттыру. **Уку эшчәнлеген оештыра белү**

юнәлешендә

1. Эшчәнлек өчен эш урынын әзерләү.
2. Эшне планлаштыра белү.
3. Эшнең дөреслеген тикшерү.
4. Эш сыйфатына бәя бирү.

Китап, өстәмә мәгълүмат белән эш итү

1. Дәреслек белән эш итә белү.
2. Төрле чыганаclar белән мөстәкыйль эш итә белү.
3. Төрле текстлар белән эш итү.
4. Белемнәрне системалаштыру өчен таблица, график , схемалардан файдалану.
5. Эчтәлекне аңлап, тиешле тизлектә, дөрес уку:

- уку елы башында -70-80 сүз;
- уку елы ахырында-80-90сүз;
- 6. Сүзлекләрден файдалана белү.
- 7. Китапханәдә каталог белән эш итә белү.
- 8. Аудио-видео белән эш итә белү.

Фикерләү белән бәйле күнекмәләр

1. Уку мәсьәләсен куя белү.
2. Яңа теманы аңлауга мотив тудыру.
3. Танып белү активлыгын үстерү.
4. Төшенчә, термин,кагыйдә,закончалыкларны аңлап кабул итүкүнекмәләрен камилләштерү.
6. Тикшеренү ысуллары:
 - модельләштерү;
 - охшатып эшләү.
7. Логик алымнардан чагыштыру, анализ, гомумиләштерү, нәтижә ясау күнекмәләре булдыру.

Телдән һәм язма сөйләм үстерү һәм аралаша белү юнәлеше

1. Телдән сөйләм:
 - сорауны формалаштыра белү һәм тулы җавап бирә белү күнекмәсе;
 - тәржемә итү күнекмәсе.
2. Язма сөйләм:
 - күчереп язу;
 - фикер йөртү элементлары кертеп, эзер план буенча бирелгән диалог, монолог язу
 - изложение язу

Уку елы башында 50 сүзле текст (язма күләме - 55-60 сүз), уку елы ахырында 60 сүзле текст.

Программаны үзләштерүдән көтелгән нәтижәләр

Төп гомуми белем бирү мәктәбендә телне гамәли үзләштерү нәтижәсендә укучыларда татар теленең күп мәдәниятле дөньядагы роле һәм мөһимлеге турында күзаллаулар формалаша. Татар мәдәниятенең укучылар өчен булган катламы белән танышу башка мәдәнияткә карата ихтирам хисе уята, ягъни укучыларга үз мәдәниятләрен дә тирәнрәк аңларга мөмкинлек бирә, аларда ватанпәrvәрлек хисе уята.

Предмет нәтижәләре:

- Укучыларның коммуникатив компетенциясен (аралашу осталыгын) үстерү, ягъни татар телендә сөйләшүчеләр белән телдән яки язмага аралашу күнекмәләре булдыру;
- коммуникатив бурычлар куя һәм хәл итә белү, адекват рәвештә арашуның вербаль һәм вербаль булмаган чараларыннан, сөйләм этикеты үрнәкләреннән файдалана алу, итагатыле һәм киң күңелле әңгәмәдәш булу;
- “Татар теле һәм әдәбияты” предметына карата уңай мотивация һәм тотрыклы кызыксыну булдыру һәм шулар нигезендә белем алуның алдагы баскычларында татар телен уңышлы үзләштергә шартлар тудыру.

Метапредмет нәтижәләре:

Төп белем бирү баскычында татар теле һәм әдәбиятын уку, танып белү чарасы буларак, укучыларның фикер йөртү, интеллектуаль һәм ижади сәләтләрен үстерүгә, шулай ук, реаль тормышта туган проблемаларны хәл итү өчен кирәк булган универсаль уку гамәлләрен (**танып белү, регулятив, коммуникатив**) формалаштыруга хезмәт итә.

Укучыларда мәгълүмати жәмгыятьтә яшәү һәм эшләү өчен кирәкле күнекмәләр үстерелә. Укучылар текст, күрмә-график рәсемнәр, хәрәкәтле яисә хәрәкәтсез сурәتلәр, ягъни төрле коммуникацион технологияләр аша тапшырыла торган мәгълүмати объектлар белән эшләү

тәжрибәсе ала; презентацион материаллар әзерләп, зур булмаган аудитория алдында чыгыш ясарга өйрәнә; укучыларда, компьютер яисә ИКТ нең башка чаралары белән эш иткәндә, сәламәтлеккә зыян китерми торган эш алымнарын куллана алу күнекмәләре формалаша.

Танып белү нәтижәләре:

- фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү;
- ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру;
- объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү;
- төп мәгълүматны аеру, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;
- тиешле мәгълүматны табу өчен, энциклопедия, белешмәләр, сүзлекләр, электрон ресурслар куллану.

Регулятив нәтижәләре:

- уку хезмәтендә үзенең максат куя, бурычларны билгели белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтижәле эш алымнарын таба белү;
- уку эшчәнлегенә нәтижәләрен контрольгә ала белү;
- билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белү;
- укудагы уңышларның, уңышсызлыklarның сәбәбен аңлай, анализлай белү;
- ихтыяр көчә, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрне формалаштыру;
- дәрәскә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли һәм алар белән дәрәс эш итә белү;
- дәрәстә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү.

Коммуникатив нәтижәләре:

- әңгәмәдәшенең фикерен тыңлай, аңа туры килерлек җавап бирә белү;
- әңгәмәдәш белән аралашу калыбын төзү;
- аралаша белү сәләтен үстерү (аралашучанлык, хислелек, эмпатия хисләре);
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- мәгълүматны туплау өчен, күмәк эш башкару;
- әңгәмәдәшен белән сөйләшүне башлай, дәвам итә, тәмамлай белү.

Шәхси нәтижәләре:

Төп гомуми белем бирү баскычын төгәлләгәндә, укучының үзенә һәм үзенең әйләнә-тирәсендәгә кешеләргә, тормыштагы яшәеш проблемаларына карата түбәндәгә шәхси кыйммәтләре формалашкан булуы күзәлләнә:

- шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге тудыру;
- эхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау;
- әдәби әсәрләрдәгә төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомүмкешлек нормаларынан чыгып бәя бирү;
“гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек”, төшенчәләрен кабул итү, “башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык”, “кеше кадере белү” кебек

II. Укыту предметының эчтәлегенә

1. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәре.
2. Тартым һәм килеш белән төрләнгән исемнәрнең берлек һәм күплек сандагы кушымчаларын аера белү.
3. Тамыр, кушма парлы, тизмә исемнәрнең ясалышы, аларның сөйләмдә куллануын кабатлау.
4. Исемнәргә кушымчалар ялгану тәртибе.
5. Сыйфат дәрәжәләре белән таныштыру, аларны сөйләмдә куллану.
6. Микъдар, тәртип, жыю саннарын аера белү.
7. Мин, син, ул зат алмашлыкларының, төшем килешләрендә сөйләмдә кулланылуы.

8. Зат алмашлыкларының урын-вакыт килешендә сөйләмдә куллану.
9. Хәзерге заман хикәя фигыльнең барлыкта һәм юклыкта зат-сан белән төрләнеше.
10. Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең барлыкта һәм юклыкта зат-сан белән төрләнеше.
11. Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең барлыкта зат-сан белән төрләнеше белән танышу.
12. Боерык фигыльнең барлыкта һәм юклыкта 2нче затта төрләнешен сөйләмдә куллану.
13. Фигыльнең инфинитив формасын сөйләмдә куллану.
14. Фигыльнең инфинитив формасын модаль сүзләр (кирәк, кирәкми, ярый, ярамый) белән сөйләмдә куллану
15. **Эшлэргэ телим** – төзелмәсен сөйләмдә куллану.
16. **Өчен, шикелле** бәйләкләрен сөйләмдә куллану.
17. Кереш сүзләрне (**минемчә, синеңчә, билгеле, элбәттә, беренчедән, минем фикеремчә**) сөйләмдә куллану.

саны	максат
<p>Без мәктәптә Дәресләр расписаниесе, дәресләр эзерләү, өй эше эшләү. Билгеләр. Уку-язу эсбаплары, аларны тәртиптә, саклап тоту. Китапханәдә.</p>	<p>Уку-язу эсбапларының барлыгын, юклыгын, санын, кирәклеген хәбәр итә белү (сорау), үзгә сорап алу, иптәшенә тәкдим итә белү. Беренче сентябрь–Белем бәйрәме турында сөйлә белү. Дәресләр расписаниесе буенча нәрсә эшдәгәнне әйтә белү. Өй эшен эзерләү, эзерләмәүнең сәбәбен әйтә белү. Ни өчен яхшы, начар билгеләр алу турында сөйләшү. Уку-язу эсбаплары, аларны саклап тоту турында киңәш бирә белү. Китапханәчедән кирәкле китапларны сорап ала белү.</p>
<p>Мин – өйдә булышчы Без эти-әнигә булышабыз. Өйдәгә эшләр. Без бергә эшлибез. Өй хезмәте өчен рәхмәт белдерү һәм мактау. Кем эшләми - шул ашамый.</p>	<p>Үзгәннән көндәлек режимның турында сөйлә белү. Вакытны сорый, әйтә белү. Өйдә эшләгән эшләрне әйтә, сорый, куша белү. Эш эшләргә риза булуыңны, булмавыңны белдерү. Өй эшләрендә үзгә булышырга, ярдәм итәргә сорый, нәрсә эшләргә кирәк икәннен әйтә белү. Кибеткә барырга куша, нәрсә алырга икәннен әйтә, сорый белү. Өйдәгә эшләрне эшләргә киңәш бирә, яхшы эшләр өчен мактый белү. Өйдәгә хезмәттә катнашуга карап, кешеләргә бәя бирә белү.</p>
<p>Дуслар белән күңелле Минем дустым бар. Дус була белү сыйфатлары. Дуслар белән итәгәтләр сөйләшү. Дуслар, өлкәннәр белән телефоннан сөйләшү әдәбе. Дуслар белән туган көн үткәрү. Кибеттән ризыклар алу. Табын эзерләү. Табын янында үз-үзгәне тоту.</p>	<p>Дустыңның барлыгын, кемнәр белән дус икәннеңне, аларның нинди булуын әйтә белү. Кайда, кайчан дуслашкан, дустың нинди булуын, бергә нишләгәнне сөйлә белү. Чын дустың авыр хәлдә калдырмавын, бер-бергә ярдәм итү турында сөйләшү. Дусларны телефоннан уйнарга чакыра, туган көнгә итәгәтләр чакыра белү. Дуслар белән туган көнгә эзерләнү, кибеттән ризыклар алу, кибетчә белән сөйләшә белү. Татар халык ашларын, нәрсәләр ярату, яратмауны әйтә белү. Табын эзерләү турында сөйләшү. Табын янында үз-үзгәне тоту кагыйдәләрен сөйлә белү.</p>
<p>Дүрт аяклы дусларыбыз Дүрт аяклы дусларның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре.</p>	<p>Дүрт аяклы дусларыбызның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре турында сөйләшә белү. Этләр турында кызыклы мәгълүмат әйтә белү.</p>
<p>Без спорт яратабыз Тән әгъзалары. Табибта. Сәламәт булу кагыйдәләре. Спорт белән шөгыйләнү.</p>	<p>Тән әгъзаларының исемнәрен, нәрсә авыртуын, авыртмавын табибка әйтә, сорый белү. Спорт төрләрен аера, үзгәннән нинди спорт төрен яратканыңны, нинди спорт түгәрәгенә йөргәннеңне, физкультура дәресендә нәрсә эшләгәннеңне әйтә белү. Сабантуйдагы милли уеннарны әйтә, Сабантуйга бару, катнашу турында сөйләшү.</p>

111.Төп уку эшчэнлеге төрлөре күрсәтелгән тематик планлаштыру

№	Дәрес темасы	Укучылар эшчэнлеге төрлөре	Үткөрү вакыты	Үткөрү вакыты
1.	Яңа уку елы котлы булсын!	Схема буенча жөмлөләр төзү.	1.09	
2.	Исәнләшү кагыйдэләре.	Үз хезмәтеңне оештыра белү.	4.09	
3.	“Мәктәп” темасына кергән лексик-грамматик материал.	Парларда эшли белү.	8.09	
4	“Мәктәптә белем бәйрәме” текстындагы лексик-грамматик материал.	Фронталь әңгәмә, индивидуаль тикшерү.	11.09	
5	“Без хикәя сөйлибез”. Кереш контроль эш.	Хикәя төзи белү.	15.09	
6.	Дәүләт гимны	Контроль дәфтәрләрдә эш.	18.09	
7.	Минем мәктәбем.	Таблица буенча эш, дәреслек, дәфтәр белән эш.	22.09	
8.	“Әдәпле сөйләшәбез”.	Парларда эшли белү.	25.09	
9	“Китап - минем дустым, киңәшчем”.	Сәнгатьле уку	26.09	
10	“Олегның нигә кәфе юк?” тексты буенча лексик-грамматик материал.	Фронталь әңгәмә	2.10	
11	“Олегның нигә кәфе юк?” тексты	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү.	3.10	
12	“Без диктант язабыз”.	Уку, тәржемә итү, диалоглар төзү.	9.10	
13	Без мәктәпкә барабыз темасын гомумиләштереп кабатлау.	Кабатлау	10.10	
14	Мин өйдә булышчы.	Яңа сүзләр өйрәнү, күнегүләр эшләү.	16.10	
15	Сәгать ничә?	Төркемнәрдә, парларда эшләү .	17.10	
16	Минем иртәнге режимым	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү.	23.10	
17.	Мин булышчы. Контроль эш	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү.	24.10	
18	Минем көндәлек режимым	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү.	30.10	
19	“Мин –өйдә булышчы	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү.Белемнәргә тикшерү.	7.11	

20	“Мин –өйдә булышчы	Сүзлек диктанты.	13.11	
21.	Өй эшләре өчен рәхмәт белдерү һәм мактау.	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү.	14.11	
22.	“Без нинди булышчылар?”	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү.	20.11	
23	“Мин әниемне мактыйм”.	Жөмлэләр төзү	21.11	
24	Кем эшләми-шул ашамый.	Яңа сүzlәр өйрәнү,жөмлэләр төзү	27.11	
25	Ю.Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясендәге лексик-грамматик материал.	Мөстәкыйль эшли белү.	28.11	
26	Ю.Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясендә лексик материал.	Таблица белән эшли белү	4.12	
27	“Без сәхнәдә уйныйбыз”.	сәхнәләштерү	5.12	
28	Тавык,Тычкан һәм Көртлек”әкиятендәге лексик материал	Парларда эшләү	11.12	
29	“Без әкият сөйлибез”.	Монологик сөйләм.	12.12	
30	Контроль эш.	Белемнәре тикшерү	18.12	
31	“Без сәхнәдә уйныйбыз”.	Сәхнәләштерү.	19.12	
32	Хаталар өстендә	Хаталар өстендә эш	25.12	
33	эш.“Минем дусларым” темасы буенча лексик-грамматик материал.	Парларда һәм төркемнәрдә эшләү.	9.01	
34	“Минем дусларым бар”.	Дусларың турында сөйли белү.	15.01	
35	“Язгы каникул” хикәясендәге лексик-	Таблица белән эшли белү	16.01	
36	Боеруны һәм үтенечне белдерү.	Ситуатив күнегүләр эшләү.	22.01	
37	“Без матур сөйләшәбез”.	Парлардаэшли белү.	23.01	
38	Телефоннан сөйләшү этикеты.	Әңгәмә кору.	29.01	
49	Татар халык ашлары.“Мин нәрсә яратам?”	Күнегүләр эшләү.	30.01	
40	“Без туган көнгә әзерләнәбез”.	Парларда эшли белү	5.02	
41	“Без табын әзерлибез”	План төзү.	6.02	
42	“Мин салатлар ясыим”.	Рецепт язү.	12.02	

43	Туган көндө”.	Хаталар өстендө эш	13.02	
44	“Табын янында” хикэясендөге лексик-грамматик материал.	Яңа сүзлөр өйрөнү, жөмлөлөр төзү.	19.02	
45	“Табын янында” хикэясе.	Текст өстендө эш.	20.02	
46	“Без табын янында”	Күнегүлөр эшлөү.	26.02	
47	«Дуслар белән күңелле»	Индивидуаль тикшерү.	27.02	
48	Дүрт аяклы дусларыбыз.	Биремнәр эшлөү.	5.03	
49	Дүрт аяклы дусларыбызның гадәтләре.	Төркемнәрдә эшлөү.	6.03	
50	Дүрт аяклы дусларыбыз, аларның токымнары.	Төркемнәрдә эшлөү	12.03	
51	“Минем дүрт аяклы дустым”	Хикэя төзү.	13.03	
52	Контроль эш. “Минем дүрт аяклы дустым”	Белемнәргә тикшерү	19.03	
53	Хаталар өстендө эш. Минем дүрт аяклы дустым”	Хаталар өстендө эш.	20.03	
54	Дуслар белән күңелле темасын кабатлау.	Контроль тест	2.04	
55	Тән әгъзалары.	Диалоглар төзү.	3.04	
56	Табипта	Монологик, диалогик сөйләм.	9.04	
57	Мин авырым	Монологик, диалогик сөйләм.	10.04	
58	.Спорт төрлөрө.	Хаталар өстендө эш	16.04	
59	Спорт төрлөрө турында әңгәмә	Монологик, диалогик сөйләм.	17.04	
60	“Мин нинди спорт төрө белән шөгыйльләнәм?”	Монологик, диалогик сөйләм.	23.04	
61	“Сәламәт булу өчен нишләргә кирәк?”	Белемнәргә тикшерү	24.04	
62	Хаталар өстендө эш “Сәламәт булу өчен нишләргә кирәк?”	Жөмлөлөр төзү, күнегүлөр эшлөү.	30.04	
63	Сәламәт булу өчен нишләргә кирәк?”	Диалог һәм монологик сөйләмне үстерү.	1.05	
64	Сабан туге милли бәйрәме	Парларда һәм төркемнәрдә эш.	7.05	
65	Гомумиләштереп кабатлау.	Лексик –грамматик биремнәр	8.05	
66	Еллык контроль эш.		14.05	

67	Үткэннэрне кабатлау	Грамматик биремнэр.	21.05	
68	Кабатлау	Грамматик биремнэр	22.05	
69	Үткэннэрне кабатлау.	Рәсемнәр белән эшләү.	28.05	
70	Йомгаклау.	Кабатлауга биремнәр.	29.05	